

*Ett kompetent,
stimulerande
och tryggt*
Finland

Akavas mål för
regeringsprogrammet
2023–2027

Akava

INNEHÅLL

Akavas huvudmål för nästa regeringsperiod	3
1. En solid kompetenskedja	5
2. Tillväxt- och innovationsåtgärder	9
3. En sporrande beskattning	12
4. Högre sysselsättning	15
5. Nyttänkande och välbefinnande i arbetslivet	18
6. Sporrande och hållbar service och social trygghet	23
7. En starkare och välfungerande Europeisk union	26
8. Ett tryggt Finland	28

Akavas huvudmål för nästa regeringsperiod

Ett kompetent, stimulerande och tryggt Finland

Välfärdssamhället kan finansieras med en stark ekonomisk tillväxt och hög sysselsättning. Vi värnar om den framtida välfärden genom att satsa på kompetens, höja sysselsättningsgraden, stärka ekonomins tillväxtförutsättningar, förbättra produktiviteten och bedriva en ansvarsfull finanspolitik.

Hållbarhetsunderskottet, en minskande befolkning i arbetsför ålder och den i nordisk jämförelse låga sysselsättningsgraden kräver lösningar. De beslut som fattas under regeringsperioden 2023–2027 måste förbättra förutsättningarna för hållbar tillväxt och högre sysselsättning. Det behövs en mycket aktiv sysselsättningspolitik och tillväxtåtgärder för att skapa tillväxt i den privata sektorn och kunna finansiera den offentliga sektorns utgifter.

Det krävs kompetens, arbete och en hållbar ekonomisk politik för att trygga välfärden.

Det krävs kompetens, arbete och en hållbar ekonomisk politik för att trygga välfärden.

Akavas huvudmål för nästa regeringsperiod

- Hela utbildningskedjan åtgärdas för att höja kompetensnivån
- Satsningarna på forskning, utveckling och innovation höjs till 4 procent av BNP fram till 2030
- De offentliga finanserna balanseras
- Beskattningen av arbete lindras
- Sysselsättningsgraden höjs till 80 procent
- Arbetarskyddslagen reformeras för att förbättra välbefinnandet i arbetet
- Den sociala tryggheten reformeras på ett sporrande och hållbart sätt
- Finland är en aktiv aktör inom EU
- Satsningar görs på den inre och yttre säkerheten

Kompetens är Finlands livsvillkor

Kompetens genererar arbete. Satsningar på kompetens är en investering i framtiden.

I framtiden kommer arbetsuppgifterna att kräva allt högre utbildning, kompetens och kontinuerligt lärande. Alla måste ha åtminstone en examen på andra stadiet och minst hälften av de unga åldersklasserna en högskoleexamen. Hela utbildningskedjan måste åtgärdas för att höja kompetensnivån.

För att stärka den hållbara tillväxten måste satsningarna på forskning, utveckling och innovationer höjas till 4 procent av bruttonationalprodukten fram till 2030.

Arbete genererar välfärd

Målet måste vara en sysselsättningsgrad på över 80 procent. En ökning av sysselsättningsgraden med en procentenhet förbättrar de offentliga finanserna med nästan en miljard euro. Finland åldras och det blir allt viktigare att alla i arbetsför ålder och alla arbetsföra arbetar. Det är grunden för hela välfärdssamhällets idé och finansiering.

Om sysselsättningsgraden ska kunna höjas måste det bli lönsammare att arbeta. En sänkning av beskattningen av arbete i alla inkomstklasser är ett incitament att arbeta och ett bidrag till köpkraften och den ekonomiska tillväxten. Den sociala tryggheten och utkomstskyddet för arbetslösa måste utvecklas så att det alltid finns ekonomiska incitament att ta emot arbete.

Arbetslivet måste utvecklas för att förbättra välbefinnandet i arbetet och förlänga tiden i arbetslivet. Välbefinnandet i arbetet måste betraktas som en del av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken.

Den arbets- och studierelaterade invandringen måste ökas avsevärt och integreringen och sysselsättningen av invandrare förbättras.

Om sysselsättningsgraden ska kunna höjas måste det bli lönsammare att arbeta.

En hållbar ekonomisk politik ger trygghet

De offentliga finanserna måste balanseras eftersom hållbarheten och handlingsutrymmet måste säkerställas i fall av kommande kriser. Nu skuldsätter sig Finland med cirka sju miljarder euro per år. Den offentliga skulden i relation till bruttonationalprodukten måste minskas, för

vi kan inte lämna efter oss en alltför stor skuldbörda till kommande generationer. Offentliga utgiftsökningar är motiverade endast om de utgör framtidsinvesteringar som bidrar till den ekonomiska tillväxten.

Ekonomi saneras med hjälp av hög sysselsättning, ett långt arbetsliv, satsningar på ekonomisk tillväxt och en resultatrik verksamhet i den offentliga sektorn. Det är beslutsfattarnas uppgift att säkerställa att de välfärdssamhällets uppgifter sköts av tillräckligt många arbetstagare med tillräckliga resurser.

Grunden för ett attraktivt och konkurrenskraftigt Finland är ett tryggt och stabilt samhälle. Den starka rättsstaten och den goda förvaltningen samt den inre och yttre säkerheten måste värnas under alla omständigheter.

1 En solid kompetenskedja

Akavas tre viktigaste utbildningspolitiska mål är:

- Höjd kompetensnivå – åtgärda hela utbildningskedjan och utbilda fler på högskolenivå.
- Grundläggande färdigheter för alla – satsa på den tidiga skolgången genom att göra förskoleundervisningen tvåårig och stärka stödet för lärandet i småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och i grundskolan.
- Kontinuerligt lärande integreras i allas arbetsliv.

Finlands konkurrenskraft är baserad på kompetens. Åtgärderna för att höja kompetensnivån måste fortsätta och förutsättningarna för kontinuerligt lärande måste stärkas.

Akava har som mål att alla ska avlägga åtminstone en examen på andra stadiet och att minst hälften av de unga åldersklasserna ska avlägga en högskoleexamen. Vi måste säkerställa att hela utbildningssystemet från dagis till doktorsexamen fungerar och producerar de bästa möjliga resultaten.

Grundläggande färdigheter för alla

Småbarnspedagogikens, förskoleundervisningens och grundskolans uppgift är att se till att alla har tillräckliga grundläggande färdigheter för att kunna studera vidare och klara sig i livet. Alla som går ut grundskolan måste ha tillräckligt goda läs- och skrivkunskaper och matematiska färdigheter för att kunna studera obehindrat på andra stadiet.

Den obligatoriska, avgiftsfria förskoleundervisningen görs tvåårig. Den tidiga skolgången från småbarnspedagogiken till grundskolans första klasser ska ge en fast grund så att ingen blir efter i lärandet.

Modellen med stöd i tre steg stärks: varje skolbarn och varje barn som deltar i småbarnspedagogiken eller förskoleundervisningen måste ha rätt att få det stöd som behövs oavsett bostadsort, ålder eller övriga omständigheter.

Kommunerna åläggs att erbjuda minst en lång språklärokurs utöver engelska. Med större kommuner skulle målet vara lättare att uppnå.

Det säkerställs att det finns tillräckligt många speciallärare, kuratorer, psykologer och skolhälsovårdare och att gruppstorlekarna hålls på en rimlig nivå hela vägen från småbarnspedagogiken till andra stadiet.

Andra stadiet rustar för högskolestudier och arbetsliv

Utbildningen på andra stadiet – gymnasiet eller yrkesutbildningen – ska ge den unga de färdigheter som behövs för högskolestudier och framtidens arbetsliv. Målet måste vara att varje finländare i framtiden åtminstone har en examen på andra stadiet.

På andra stadiet tillämpas en dualmodell. Även framöver behöver gymnasiet och yrkesutbildningen separat finansierings-, styrnings- och organiseringslagstiftning som tar hänsyn till de två utbildningsformernas olika mål och uppgifter. Målet är att garantera individens rätt till bildning, den kompetens som behövs i arbetslivet och beredskap för fortsatta studier.

Satsningar på stöd- och handledningstjänster görs på andra stadiet och tillräckliga resurser tilldelas för verksamheten. Varje studerande garanteras rätt till stödundervisning.

Finansieringsmodellen för positiv särbehandling utvidgas till att gälla hela landet och hela läropliktstiden.

Målet måste vara att varje finländare i framtiden åtminstone har en examen på andra stadiet.

Hög kompetens tryggar sysselsättningen

Utbildning och hög kompetens tryggar sysselsättningen och tillväxten. Fram till 2030 bör 50 procent av de unga åldersklasserna ha en högskoleexamen. För att målet ska kunna uppnås måste studieplatserna utökas ytterligare och finansieringen för utökningen säkerställas. Utbildningens kvalitet får inte bli lidande när fler studerande utbildas.

Inom högskoleutbildningen tillämpas en dualmodell. Universiteten och yrkeshögskolorna har olika styrkor, samhällsuppdrag och särdrag.

Reformen av studerandeantagningen måste fortsätta så att övergången från andra stadiet till högskolan blir snabbare. De ansökningsköer som uppstått måste avvecklas och fler ansökningsvägar inrättas. Så många som möjligt ska ha tillgång till högskolestudier.

Antagningen på grundval av öppna högskolestudier utökas och fortlöpande ansökningstider provas inom lämpliga branscher med arbetskraftsbrist för att göra studerandeantagningen mer flexibel. Satsningar görs också på de studerandes välbefinnande och mentalvårdstjänster och på att de slutför sina studier.

Universiteten och yrkeshögskolorna måste vara tillräckligt stora och internationellt attraktiva. Högskoleutbildningen bör inte vara splittrad, utan varje högskola bör satsa på sina egna styrkor och en tydligare forskningsmässig profilering.

Högskolornas nätverksbaserade samarbete bör utökas och förändringar i kompetensbehoven bemötas snabbt. Expertbristen måste hanteras genom samarbete i stället för nya utbildningsansvar.

Universitets- och yrkeshögskolepersonalens välbefinnande och resurser tryggas. Inga nya ansvarsområden bör anges om de inte kan finansieras.

Den högsta utbildningen är alltid baserad på forskning. Forskningsfinansieringen och grundforskningens förutsättningar måste stärkas. Det görs genom att i den mån det är möjligt stärka högskolornas ekonomiska autonomi och basfinansiering.

Varje högskola bör satsa på sina egna styrkor och en tydligare forskningsmässig profilering.

Kontinuerligt lärande hör till allas arbetsliv

Kontinuerligt lärande behövs för att höja sysselsättningen. Kompetensbehoven förändras snabbt och alla i arbetsför ålder bör kunna uppdatera sitt kunnande. För att kontinuerligt lärande ska kunna äga rum behövs ett nytt slags utbildningsutbud men också finansieringslösningar och flexibilitet i arbetslivet.

Bestämmelser införs för att stärka arbetstagarens rätt att uppdatera sin kompetens på arbetstid, och utbildning som arbetsgivaren betalar görs till en skattefri personalförmån.

I reformen av den sociala tryggheten måste det säkerställas att förmanerna ger incitament att uppdatera och utveckla kompetensen.

Pilotförsök med kompetenssedlar eller kompetenskonton genomförs inom ramen för verksamheten vid Servicecentret för kontinuerligt lärande.

Fler kompakta, arbetslivsorienterade utbildningshelheter tas fram för uppdatering av kompetensnivån. Utbildningsinnehållen måste vara lätta att hitta och studierna ska i tillämpliga delar kunna avläggas även på nätet. De digitala färdigheterna stärks.

Öppna universitetets och öppna yrkeshögskolans tjänster utvecklas genom att kursutbudet öppnas upp så att fler högskolekurser i framtiden kan avläggas utan status som examensstuderande.

Ett åtgärdsprogram genomförs inom ramen för verksamheten vid Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning för att höja kompetensnivån bland arbetande, arbetslösa och personer utanför arbetskraften som endast har grundläggande utbildning.

Kontinuerligt lärande borde vara möjligt till alla i arbetslivet.

2

Tillväxt- och innovationsåtgärder

Akavas tre viktigaste tillväxt- och innovationspolitiska mål är:

- Finland åtar sig att genomföra FoUI-finansieringslagen och följa upp målen för den så att en BNP-andel på 4 procent uppnås fram till 2030. Med BNP-nivån 2022 behöver den offentliga FoUI-finansieringen ökas med 220 miljoner euro per år.
- Förutsättningarna för entreprenörskap förbättras.
- Det säkerställs att Finlands FoUI-politik stöder en grön omställning och digitalisering med beaktande av kompetensbehoven.

FoUI-satsningarna höjs till 4 procent av BNP

Ökad välfärd är beroende av ökad produktivitet, och innovationsverksamheten är det viktigaste sättet att påskynda produktivitetsökningen. Bedömningen är att Finland måste öka forsknings- och utvecklingsutgifterna till minst 4 procent av bruttonationalprodukten för att finansieringen av innovationsverksamheten ska kunna återställas till den trend som rådde före 2010.

Systemet med företagsstöd ses över så att det stöder en grön omställning, cirkulär ekonomi och produktivitetssökning och stimulerar bland annat immateriella investeringar såsom utbildning. Företagsstöden måste fungera som incitament för forskning, förnyelse, internationell aktivitet och utveckling av affärsmöjligheter. Innovationspolitiken effektiviseras genom att de offentliga finansierarnas verktyg utvecklas så att FoUI-stödet riktas till sådana etablerade företag där produktivitetssökningen inte indikerar ett förestående marknadsutträde. Det säkerställs också att företagen har kommersiell kompetens på hög nivå.

Ett omfattande skatteincitament för FoUI-verksamhet införs för att stödja FoUI-verksamheten i synnerhet i små och medelstora företag, vilket föreslagits av en parlamentarisk arbetsgrupp. Dessutom pilottestas en ny utvecklingsedel på 50 000 euro för genomförande av utvecklingsprojekt i små och medelstora företag. Ansökningsförfarandet och redovisningsrutinerna för utvecklingssedeln är enkla. Det här är ett sätt att uppmuntra företagen att satsa på egna forskningsgrup-

Systemet med företagsstöd ses över så att det stöder en grön omställning, cirkulär ekonomi och produktivitetssökning.

per och produktutveckling och stärka växelverkan mellan den privata sektorn och högskolorna.

Oavsett hur avkastningen av Veikkaus penningspelsverksamhet utvecklas tryggas en ökad finansieringsnivå för Finlands Akademi och Business Finland. Finland har inte råd att ge avkall på finansieringen för spetsforskning och företagsdriven forskning.

Flaggskeppsfinansieringen från Finlands Akademi och Business Finlands lokomotivprojektverksamhet, som ger upphov till hävstångseffekter, etableras. Det ger forskargrupper och företag ett långsiktigare perspektiv på sina möjligheter att få offentlig finansiering för betydande partnerskapsprojekt.

Europeiska unionens strukturfondsprogram för städer, som inkluderar innovationsavtal, genomförs så att det möjliggör samarbete mellan högskolor, yrkesläroanstalter, städer, organisationer och forskningsinstitut för att bygga upp internationella ekosystem för innovationer.

Gränsen för skattefrihet för alla stipendier höjs till 30 000 euro per år. På det sättet frigörs privata medel för praktiskt forskningsarbete i stället för beskattning.

Yrkeshögskolornas och yrkesläroanstalternas ställning som FoUI-aktörer stärks. I projektet prioriteras bland annat kommersialisering av yrkeshögskolornas forskning samt patentverksamhet.

Forskarnas mobilitet och sysselsättning i företag stimuleras genom att ge högskolornas forsknings- och undervisningspersonal möjlighet att tillbringa ett utbytesår hos ett företag eller någon annan arbetsgivare. Dessutom införs ett program som gör det lättare för forskare med utländsk bakgrund att övergå till den privata eller offentliga sektorn.

Företagandet blir viktigare när arbetslivet förändras

Arbetslivet förändras och det är viktigt att människor kan sysselsätta sig själva på många olika sätt. När företagande uppmuntras blir samhället mer dynamiskt och möjligheterna till ekonomisk tillväxt förbättras. Inom utkomstskyddet för arbetslösa införs en kombinationsförsäkring så att allt arbete beaktas i arbetsvillkoret och övergångarna mellan olika arbetsformer fungerar bättre.

Plattformsekonomi erbjuder olika flexibla arbetsmöjligheter. Möjlighet till tillräcklig trygghet säkerställs för dem som arbetar via plattformar och för andra självsysselsatta. Arbetsavtalslagens definition

Inom utkomstskyddet för arbetslösa införs en kombinationsförsäkring.

av ett anställningsförhållande utvidgas så att den också inbegriper självsysselsatta i en situation som är jämförbar med ett anställningsförhållande när de är beroende av eller underordnade uppdragsgivaren och saknar faktiska möjligheter att påverka arbetsvillkoren och prissättningen av arbetet. Självsysselsatta personers rätt till kollektiv intressebevakning stärks genom att konkurrenslagstiftningen förtydligas.

Den nordiska modellen för arbetskraftsservice utvecklas så att den stöder företagare och företagande. Den arbetskraftspolitiska bedömningen av företagandet som bisyssla ändras så att avgörandet, när en företagare ansöker om utkomstskydd för arbetslösa och iakttar skyldigheterna i den nordiska modellen för arbetskraftsservice, i första hand grundar sig på att inkomsterna är små och på att företagsverksamheten inte utgör något hinder för att ta emot heltidsarbete.

En utredning görs om huruvida ändringarna i upphandlingslagen och de vidtagna åtgärderna har gjort de offentliga upphandlingarna mer innovativa och uppdelade så att mikroföretag samt små och medelstora företag har bättre möjligheter att delta i konkurrensumsättningarna. Marknadsdialogen i samband med offentliga upphandlingar utökas. De nationella tröskelvärdena i upphandlingslagen måste bibehållas på den nuvarande nivån.

Stöd ges vid övergången från ensamföretagare till arbetsgivarföretagare till exempel genom att anställningen av en första arbetstagare underlättas. Det säkerställs att de inköpta rådgivningstjänsterna räcker till när sysselsättningstjänsterna överförs till kommunerna. Resultaten av försöket med rekryteringsstöd för ensamföretagare och behovet av ekonomiska incitament utvärderas.

På nationell nivå fortsätter beredningen av regleringen om företagsansvar i enlighet med EU-lagstiftningen.

Klimat, energi och transporter

Finlands FoUI-politik måste uppmuntra en grön omställning och digitalisering med beaktande av kompetensbehoven. Europeiska unionens och Finlands ambitiösa klimatpolitik är också en ekonomisk möjlighet. I den globala konkurrensen uppstår en fördel då utsläppsfria lösningar tagits fram för den finländska marknaden och EU:s inre marknad och en internationell marknad för sådana lösningar är på väg att uppstå. En fullständigt cirkulär ekonomi bör prioriteras i klimatpolitiken.

En hållbar tillväxt vilar på elektrifieringen av samhället, och därför måste Finland säkerställa förutsättningarna för en flerfaldigt större

ren elproduktion. Omställningen till en utsläppsfri transportsektor säkerställs genom att man främjar elektriska transporter, en förnyelse av bilparken och produktionen av bränslen (inklusive väte) som används i produktionen av elektrobränslen samt en effektivisering av transportsystemet. Dessutom utvecklas cyklingsinfrastrukturen och kollektivtrafiken särskilt i städerna.

Energisjälvförsörjningen och försörjningstryggheten förbättras om omställningen till fossilfri energi påskyndas. Utvecklingen av små kärnkraftsreaktorer främjas så att priserna blir konkurrenskraftiga i synnerhet i städernas el- och värmeproduktion. En ersättare söks för att genomföra kärnkraftsprojektet i Pyhäjoki eller säkerställa motsvarande mängd ny ren basproduktion på andra sätt.

Klimatåtgärder kan förbättra produktiviteten i jordbruket genom att regenerativt jordbruk och biogasproduktion baserad på cirkulär ekonomi främjas. Då kan man också minska den inhemska livsmedelsproduktionens beroende av importerade råmaterial som kväve. Förädlingsvärdet i den finländska livsmedelsproduktionen ökas i synnerhet inom livsmedelsexporten och man satsar särskilt på produktionen av alternativa proteinkällor.

Livskraftiga kommuner

Endast tillräckligt livskraftiga kommuner kan garantera invånarna lagstadgad service av hög kvalitet på lika villkor. Kommunerna görs större och samarbetet mellan kommunerna utökas för att trygga servicen. Kommunernas lagstadgade uppgifter och skyldigheter granskas utifrån kommunekonomin hållbarhet. Ett större befolkning-sunderlag i kommunerna kan främjas till exempel genom att incitament skapas för kommunerna att öka den arbets- och studierelaterade invandringen och genom att kommunstrukturlagens ekonomiska kriterier kompletteras med kriterier som gäller tryggheten av servicen (särskild kommunindelning).

3

En sporrande beskattning

Akavas tre viktigaste ekonomi- och skattepolitiska mål är:

- Balansera de offentliga finanserna och stoppa skuldsättningen.
- Lindra beskattningen av arbete med hjälp av ett program som spänner över två regeringsperioder.
- Utvidga hushållsavdraget.

Välfärden skapas genom det arbete vi utför. Framtidens arbete kräver mer kompetens eftersom vikten av mervärdesproducerande näringar kommer att öka. Satsningar på utbildning, forskning, produktutveckling, nya idéer och innovationer gör Finland framgångsrikt.

Finland måste vara en attraktiv miljö för företagsverksamhet som baseras på hög kompetens och som producerar stort mervärde. Ett skattesystem som främjar ekonomins tillväxtförmåga, en stigande sysselsättningsgrad, produktivitet och uppnåendet av miljömålen är en viktig del av en konkurrenskraftig verksamhetsmiljö som attraherar internationella och finländska investeringar.

En hög kompetensbaserad sysselsättning, en sund ekonomisk tillväxt och en resultatrik verksamhet i den offentliga sektorn är på lång sikt oundgängliga för att välfärdssamhällets tjänster ska kunna finansieras på ett hållbart sätt.

En ansvarsfull finanspolitik förutsätter en trovärdig plan för att balansera de offentliga finanserna och stoppa skuldsättningen, så att vi inte lämnar efter oss en orimlig börda för kommande generationer. Ramförfarandet i de offentliga finanserna finns till för att utgifterna ska kunna ställas i relation till inkomsterna och olika motiverade utgifter ställas i prioritetsordning.

Beskattningen av förvärvsinkomster lindras

Den strama progressionen är det största problemet med beskattningen av arbete. Skatternas andel av inkomstökningen är hög även på relativt låga inkomstnivåer och stiger snabbt när inkomsterna ökar. En svagare progression ökar incitamenten att arbeta, starta företag, utveckla sin kompetens, skaffa ytterligare behörighet och avancera

Satsningar på utbildning, forskning, produktutveckling, nya idéer och innovationer gör Finland framgångsrikt.

i karriären. Den förbättrar också möjligheterna att locka kompetent arbetskraft från utlandet till exempel inom social- och hälsovård och forskning och utveckling. Det blir lönsammare att arbeta också för personer utanför arbetsmarknaden, till exempel pensionärer.

Över två regeringsperioder genomförs successivt ett program för att skifta tyngdpunkten i beskattningen från arbete till andra skatteslag.

Beskattningen av förvärvsinkomster lindras i alla inkomstklasser. Under 2023–2027 sänks förvärvsinkomstbeskattningen med 0,5 procentenheter per år. Den högsta marginalskatten sänks till femtio procent och solidaritetsskatten slopas.

Skattereformen ska inte ändra beskattningsutfallet. Reformen ökar den ekonomiska aktiviteten och höjer sysselsättningen, men är inte helt självfinansierande. Minskningen av beskattningsutfallet finansieras främst genom att miljöskatterna och vid behov även konsumtionsskatterna höjs.

Den service som välfärdsområdena producerar täcks med statlig finansiering. Ingen landskapsskatt införs.

Hushållsavdraget utvidgas

Hushållsavdraget är ett incitament för privatpersoner att köpa externa tjänster för underhåll och renovering av bostäder och fritidsbostäder, för hushållsarbete, vård eller omsorg. Avdraget främjar det marknadsmässiga utbudet av tjänster, bidrar till sysselsättningen och minskar den grå ekonomin.

Människor på alla inkomstnivåer utnyttjar hushållsavdraget. De flesta användarna är medelinkomsttagare. Antalet användare har ökat under den tid som avdraget funnits, och den fulla sysselsättningsstärkande potentialen har ännu inte uppnåtts.

Hushållsavdraget utvidgas genom att maximibeloppet höjs till 4 500 euro, den avdragbara andelen av arbetskostnaderna höjs till 60 procent och självriskan på 100 euro slopas.

Möjligheterna att utvidga hushållsavdragets användningsändamål till exempel till kostnader för kontinuerligt lärande utreds.

Samfundsskatt och företagarsbeskattning

Samfundsskattesatsen är ett viktigt verktyg för att påverka företagens verksamhetsmiljö. Finlands nuvarande samfundsskattesats på 20

procent är fortfarande konkurrenskraftig och intäkterna betydande. Om den intensiva internationella skattekonkurrensen fortsätter kan det bli aktuellt att behöva sänka samfundsskattesatsen närmare den planerade globala miniminivån 15 procent. Skadlig skattekonkurrens måste dock undvikas och skattesamarbetet på EU-nivå intensifieras.

Företagarens beskattning påverkas av samfundsskatten, kapitalinkomstskatten och förvärvsinkomstskatten. Helheten är komplicerad och det finns skäl att allvarligt överväga hur bra den fungerar och om den kan förenklas.

I många branscher baseras företagens tillväxt inte längre på stora materiella investeringar, utan på kompetens och immateriellt kapital. Företagarbeskattningen måste reformeras på ett sätt som stärker tillväxtincitamenten för onoterade kompetensintensiva företag.

4 Högre sysselsättning

Akavas tre viktigaste sysselsättningspolitiska mål är:

- Arbetslivet förlängs med hjälp av satsningar på kompetens och arbetsförmåga.
- Utkomstskyddet för arbetslösa och sysselsättningstjänsterna utvecklas för att öka incitamenten att börja arbeta.
- Den arbets- och kompetensrelaterade invandringen ökas.

Utkomstskyddet för arbetslösa och sysselsättningstjänsterna ska uppmuntra till arbete

Kompetensutveckling och upprätthållande av arbetsförmågan är viktiga åtgärder för att främja sysselsättningen. Perioderna av arbetslöshet måste förkortas också genom eliminering av bidragsfällor.

Arbetslöshetsdagpenningen reformeras så att den förbättrar sysselsättningen och så att den maximala utbetalningstiden bestäms lineärt

enligt hur länge den arbetslösa personen har arbetat. Samtidigt slopas brytpunkten för utkomstskyddets förtjänstdel.

Det säkerställs att målen för de stora arbetskraftspolitiska reformerna, dvs. överföringen av organiseringsansvaret till kommunerna och övergången till den nordiska modellen, uppnås. Reformernas konsekvenser följs upp noggrant och ändringar görs vid behov. Särskild uppmärksamhet fåsts vid hurdana satsningar som görs på arbetskraftsmyndighetens kompetensutveckling och hur tillräckliga resurser säkerställs i den decentraliserande förvaltningsreformen. Sysselsättningstjänsterna förbättras så att de motsvarar högskoleutbildade arbetssökandes behov bland annat genom att företagens möjligheter att producera sysselsättningstjänster utvidgas.

Man ser till att det offentliga specialbolaget Jobbkanalen Ab, som ansvarar för att sysselsätta partiellt arbetsföra, fokuserar särskilt på sysselsättning av personer med funktionsvariationer. Då riktas bolagets serviceutbud till dem som har det svårast på arbetsmarknaden och för vilka det för närvarande inte finns lika många tillgängliga serviceproducenter inom tredje sektorn och privata sektorn som för andra partiellt arbetsföra.

Mer arbets- och kompetensrelaterad invandring

Tillgången på kompetent arbetskraft säkerställs genom att man fortsätter utveckla den expressfil som inrättats för specialsakkunniga, uppstartsföretagare, högskolestuderande, forskare och deras familjemedlemmar och slopar prövningen av tillgång på arbetskraft.

Integrationen stärks genom att möjligheter och incitament skapas för att studera och lära sig finska eller svenska. Arbetslivsorienterad språk- och integrationsutbildning inleds omedelbart efter ankomsten. Kvaliteten på integrationsutbildningen säkerställs genom att den integreras i den tillståndspliktiga handledande utbildningen. Rätten till snabb språkundervisning garanteras oavsett utbildningsnivå för personer som flyttar till Finland för att arbeta och för deras familjemedlemmar, även på arbetstid. Mer studier i de inhemska språken införs i alla högskoleutbildningar.

Kommunernas tjänster och rådgivning som stöder integration sammanförs, och Talent Hub-verksamheten i anslutning till universiteten integreras i det regionala servicenätet för internationella experter och deras familjer.

Inflyttande personers officiella kompetens erkänns bättre, och tydliga branschspecifika kriterier skapas för att erkänna utbildningar som avlagts utanför EU och EES som yrkeskvalifikationer. En tydligt angiven kompletterande utbildning kan vara ett kriterium.

Särskild fokus på dem som har endast grundläggande utbildning

Ett åtgärdsprogram genomförs för att höja kompetensnivån bland dem som endast har grundläggande utbildning. Programmet omfattar arbetande, arbetslösa och personer utanför arbetskraften och det ingår i verksamheten vid Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning.

Utslagning från skollivet förebyggs genom att lagstiftningen om undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen ändras så att eleven får subjektiv rätt till sådan utbildning. Finansieringssystemet för undervisningen i finska eller svenska som andraspråk ändras så att sådan undervisning kan fås under hela andra stadiet.

Man utvärderar om den nordiska modellen för arbetskraftsservice leder till att fler som får arbetsmarknadsstöd hittar arbete och deltar i olika tjänster. Vid behov ses arbetsmarknadsstödet över så att förmånen beviljas på nuvarande nivå endast om mottagaren deltar i en tjänst som förbättrar sysselsättningschanserna. Exempel på sådana tjänster är Navigatorerna för unga, kurser i finska eller svenska, rehabiliteringstjänster och andra social- och hälsovårdstjänster.

Reform av systemet för barnvårdsstöd

Hemvårdsstödet ändrades inte i samband med reformen av föräldraledigheterna. Hemvårdsstödet reformeras så att det främjar jämställdheten och uppmuntrar föräldrarna att dela på vårdansvaret även efter föräldraledigheten. Utöver hemvårdsstödet bör man se över de övriga stöden för vård av barn och åtminstone den flexibla vårdpenningen, som i det nuvarande systemet beviljas personer som arbetar deltid så länge barnet är yngre än tre år.

Riktade sysselsättningsfrämjande och kompetensutvecklande tjänster erbjuds föräldrar som inte arbetar. Över hälften av dem, oftast mammor, har inget arbete att återvända till. I reformen beaktas tillgången på småbarnspedagogiska tjänster och personalens resurser och välbefinnande.

I samband med reformen läggs särskild vikt vid att höja sysselsättningsgraden för personer med invandrarbakgrund. Invandrarbefolkningens inträde i arbetslivet stöds med hjälp av tjänster som underlättar övergången till arbetslivet för familjelediga föräldrar och som erbjuds senast när barnet fyller två år. Målet är att barn med främmande språk som modersmål ska delta i småbarnspedagogiken i minst lika hög grad som finsk- och svenskspråkiga barn.

5

Nytänkande och välbefinnande i arbetslivet

Akavas tre viktigaste mål för att utveckla arbetslivet är:

- Reformera arbetarskyddslagen för att öka välbefinnandet i arbetet och förlänga arbetslivet.
- Förbättra förlikningssystemets funktion.
- Främja jämställdheten och likabehandlingen i arbetslivet.

Totalreform av arbetarskyddslagen

Förändringarna i arbetslivet, den tekniska utvecklingen och de nya sätten att arbeta har haft stora konsekvenser för arbetslivet. Arbetarskyddslagen, som stiftades med tanke på fysiskt arbete och förebyggande av fysiska faror, är föråldrad.

Arbetarskyddslagen tar inte tillräcklig hänsyn till den vanligt förekommande psykosociala belastningen, det psykiska välbefinnandet eller stödet för arbetsförmågan i olika situationer. Den varken skyddar mot eller förebygger dessa problem. Genom att kontrollera den psykosociala belastningen och främja det psykiska välbefinnandet kan man förebygga sjukfrånvaro och arbetsoförmåga och bidra till längre arbetsliv och till att människor stannar kvar i arbetslivet.

Arbetarskyddslagen reformeras för att förebygga skadlig psykosocial belastning och stödja den psykiska arbetsförmågan. Bestämmelserna om arbetarskyddssamarbetet flyttas från tillsynslagen för arbetarskyddet till arbetarskyddslagen. I reformen stärks stödet för arbetsförmågan och möjligheterna att stanna kvar i arbetslivet genom att arbetet vid behov anpassas så att det motsvarar arbetsförmågan och riskerna bedöms när en arbetstagare återgår till arbetet efter en lång sjukfrånvaro.

I reformen av arbetarskyddslagen preciseras också bestämmelserna om trakasserier, våld och risk för våld. För att säkerställa ett tillräckligt arbetarskydd införs en lagstadgad rätt för högre tjänstemän att välja en arbetarskyddsfullmäktig som representerar dem.

Arbetarskyddslagen reformeras för att förebygga skadlig psykosocial belastning och stödja den psykiska arbetsförmågan.

Utveckling av företagshälsovården och stöd för arbetsförmågan och återgången till arbetet

Utbrändhet och psykiska problem måste förebyggas effektivare i arbetslivet för att den resulterande kostnadsökningen ska kunna stoppas och möjligheterna att arbeta vidare och en längre tid främjas. I lagen om företagshälsovård införs bestämmelser om preventiva företagshälsoundersökningar där fysiska och psykosociala risker för arbetsförmågan regelbundet kartläggs. Stödet för det psykiska välbefinnandet och den psykiska hälsan inkluderas i den lagstadgade företagshälsovården. Mer multiprofessionalitet införs i företagshälsovården.

I företagshälsovårdssamarbetet kommer parterna överens om tjänster som stöder den psykiska hälsan och om rätten till korttidspsykoterapi inom företagshälsovården. Arbetstagarna ska ha rätt att anlita företagshälsovården på arbetstid. Då får de snabbt vård och en bedömning av hälsotillståndet, och utdragen arbetsförmåga kan förebyggas.

Arbetarskyddslagen preciseras så att riskerna bedöms även när anställda som länge varit sjuklediga återgår till arbetet. Vid behov anpassas arbetsuppgifterna så att de motsvarar arbetsförmågan tills den har återställts. Arbetstagarens rätt till partiell sjukdagpenning utvidgas.

Eliminering av trakasserier, våld och risk för våld i arbetslivet

Osakligt bemötande, trakasserier och våld förekommer i arbetslivet trots de skyldigheter som föreskrivs i lag. Alla har rätt till en sund och trygg arbetsmiljö.

För närvarande tryggar inte lagstiftningen tillräckligt tydliga och effektiva processer för att förebygga och ingripa i trakasserier och våld. Förebyggande kräver hårdare sanktioner.

I arbetarskyddslagen skärps arbetsgivarens skyldighet att förebygga och ingripa i trakasserier, sexuella trakasserier och osakligt bemötande. I lagen införs en skyldighet för arbetsgivare att utan dröjsmål se till att trakasserier och annat osakligt bemötande upphör. I arbetarskyddslagens straffbestämmelser införs som arbetarskyddsförseelse underlåtelse att iakttä bestämmelserna om trakasserier och risk för våld.

Alla har rätt till en sund och trygg arbetsmiljö.

Riktade trakasserier, dvs. systematiska trakasserier med koppling till arbetet, kriminaliseras som en särskild brottsrubricering i strafflagen. Dessutom föreskrivs i en särskild bestämmelse i strafflagen om riktade trakasserier mot myndigheter. Riktade trakasserier beaktas också preciserat i arbetarskyddslagen.

Bättre arbetstidsskydd och lagändringar om distansarbete

De digitala arbetsredskapen har gjort människorna mer bundna vid arbetet än tidigare. Det är belastande att ständigt vara anträffbar. Därför behövs en ny form av arbetarskydd. I lagstiftningen preciseras arbetstagarens rätt att lösgöra sig från arbetsuppgifterna och vara digitalt oanträffbar utanför arbetstid. Återhämtning och tillräcklig vila för arbetstagare som reser i arbetet ska också tryggas bättre i lagstiftningen.

Utbredningen av distansarbetet har permanent förändrat vårt sätt att arbeta. Arbetstagarens rätt till platsoberoende partiellt distansarbete tas in i lagen för sådana fall där arbetsuppgifterna tillåter det och när det inte orsakar oskälig olägenhet för arbetsgivarens verksamhet. Distansarbetets omfattning och förhållningsreglerna avtalas på arbetsplatsen.

Tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet utvidgas så att lagen också tillämpas på olycksfall som inträffar under distansarbete, för att skyddet ska motsvara skyddet vid närarbete. I arbetarskyddslagen införs exaktare bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att säkerställa ergonomin även vid distansarbete, så att distansarbete kan utföras utan att det orsakar fysisk och psykisk belastning som är skadlig eller farlig för arbetstagarens hälsa.

**Tillämpnings-
området för
lagen om
olycksfall i
arbetet utvidgas
så att lagen
också tillämpas
på olycksfall
som inträffar
under
distansarbete.**

Reform av förlikningssystemet och arbetstvistlagen

Arbetsmarknadens funktion, arbetsmarknadssystemet och avtals- och förhandlingssystemet förändras. Ett välfungerande förlikningssystem är en viktig del av arbetsmarknads- och avtalsverksamheten.

I arbetstvistlagen föreskrivs det inte om förlikningsförfarandets förlopp, om innehållet i förlikningsförslagen eller om löneuppgörelsens linje. Förlikningssystemet bygger i stor utsträckning på att förlikningen inleds först när arbetstvisten redan tillspetsats. Riksförlikningsmannens resurser och modellen med en enda riksförlikningsman räcker

inte till för att trygga en effektiv, välfungerande och framgångsrik förlikningsverksamhet i framtiden.

Förlikningsverksamhetens resurser och antalet förlikningsmän i huvudsyssla utökas för att säkerställa ett välfungerande och effektivt förlikningssystem. I anslutning till förlikningsbyrån inrättas en opartisk ekonomienhet med uppgift att producera ekonomi-, löne- och inkomstutvecklingsberäkningar som underlag för en gemensam bild av ekonomin i olika sektorer och branscher.

Arbetstvistlagen reformeras så att processen och tidsschemat för förlikningsförfarandet preciseras för att främja en snabb förlikning och förhandlingslösning.

**Förliknings-
verksamhetens
resurser och
antalet
förlikningsmän
i huvudsyssla
utökas.**

Andra åtgärder för att utveckla arbetslagstiftningen och arbetslivet

Det är ofta besvärligt för visstidsanställda att ta ut intjänad semester under pågående anställning, och outtagen semester ersätts med semesterersättning när arbetstagaren byter arbetsgivare. Semester ska tjänas in enligt formeln 2,5 vardagar för varje full kvalifikationsmånad oavsett anställningsförhållandets längd. Dessutom införs en semesterbank eller något motsvarande arrangemang. En lång visstidsanställning kan vara ett hinder för att få en ny tillsvidareanställning. Arbetsavtalslagen måste ändras så att arbetstagaren får rätt att säga upp sig från visstidsanställningar som är längre än 6 månader.

Arbetsavtalslagens preskriptionstider för fordringar lämnar rum för tolkning och skiljer sig från preskriptionstiderna för fordringar enligt arbetstidslagen, semesterlagen och kollektivavtalen. Bestämmelserna måste förenhetligas så att alla preskriptionstider är fem år, för att arbetstagarna ska ha bättre rättssäkerhet.

För att förbättra informationsgången och öka påverkansmöjligheterna sänks den nedre gränsen för representation i förvaltningen, som gäller möjligheten för personalens representant att i företagets förvaltningsorgan delta i behandlingen av frågor som gäller företagets affärsverksamhet och ekonomi samt personalens ställning. Ett gott samarbete förbättrar möjligheterna att uppnå lokala avtal. Samarbetslagens krav som gäller antalet arbetstagare i anställningsförhållande sänks från nuvarande 150 arbetstagare till 50 arbetstagare.

För att förlänga tiden i arbetslivet och höja arbetets produktivitet inleds en ny programperiod 2023–2027 för trepartsprogrammet Arbete 2030. Programmet främjar kompetens, tillämpningen av nya verksamhetssätt och ny teknik samt välbefinnandet i arbetet. Finansieringen riktas till åtgärder som stöder arbetsplatsernas eget utvecklingsarbete och till att synliggöra resultaten.

Jämställdhet och likabehandling

Jämställdhet och likabehandling är grundläggande och mänskliga rättigheter som också ökar välbefinnandet i arbetslivet. Icke-diskriminering och mångfald ger alla möjlighet att delta i arbetslivet.

Ett omfattande program utarbetas för att främja jämställdhet och likabehandling med målet att höja sysselsättningen och samhällsdeltagandet bland grupper som är underrepresenterade i arbetslivet. En bedömning av konsekvenserna med avseende på likabehandling ska alltid göras i samband med könskonsekvensbedömning.

En juridisk utredning görs för att minska diskriminering i samband med graviditet och familjeledighet i arbetslivet, och utifrån utredningen görs de lagändringar som behövs för att säkerställa att ingen diskrimineras.

Lagstiftningen preciseras så att graviditets- och familjeledighet inte är grundade anledningar att inte ingå eller förlänga tidsbestämda arbetsavtal. I lagstiftningen om anställningar och arbetsavtal måste det ingå ett förbud mot att inte förlänga en visstidsanställning på grund av graviditet eller familjeledighet, och ett förbud mot att begränsa längden på en visstidsanställning till början av en graviditets-, särskild graviditets- eller föräldraledighet eller ledighet för vård av anhörig. För arbetstagare som återvänder från en familjeledighet införs ett starkare uppsägningsskydd kopplat till familjeledighetens längd från och med slutet av föräldraledigheten.

Jämställdhetslagens bestämmelser om jämställdhetsplaner och lönekartläggningar bör ändras så att de utarbetas på alla arbetsplatser med minst 20 arbetstagare. Reformen av diskrimineringslagen måste fortsätta för att möjliggöra ett motsvarande arbetslivsskydd. De åtgärder som vidtas på grund av lönekartläggningen måste följas upp och arbetsgivaren måste strängare åläggas att åtgärda diskriminerande och ogrundade löneskillnader. Vid behov måste det finnas möjlighet att förelägga vite för att se till att utredningen och korrigeringarna görs.

Jämställdhetsombudsmannens och diskrimineringsombudsmannens resurser utökas så att de motsvarar uppgifternas omfattning och mängd. Tillsynsbestämmelserna för arbetslivet utvecklas för bättre rättssäkerhet och bättre rättsmedel.

Likalönsprogrammet ses över så att det motsvarar den förändrade och föränderliga omvärlden och arbetsmarknaden. Programmets ambitionsnivå måste höjas, fler konkreta mål anges och ett numeriskt mål ställas upp.

Jämställdhetslagen bör ändras så att jämställdhetsplaner och lönekartläggningar utarbetas på alla arbetsplatser med minst 20 arbetstagare.

6

Sporrande och hållbar service och social trygghet

Akavas tre viktigaste mål för servicen och den sociala tryggheten är:

- Förnya den sociala tryggheten på ett hållbart sätt så att den blir mer sporrande men fortfarande orsaksrelaterad.
- Se till att social- och hälsovårdsreformen genomförs framgångsrikt.
- Utveckla arbetspensionssystemet långsiktigt enligt de gällande principerna.

Reformen av den sociala tryggheten

Reformen av den sociala tryggheten säkerställer allas rätt till grundlagsenlig trygghet även i framtiden. Reformen måste utgå från att arbete, sysselsättning och delaktighet stärks så att systemet ger bättre incitament att arbeta och ta emot arbete.

Stödet för kompetensen och arbetsförmågan måste vara centralt i reformen av den sociala tryggheten eftersom det främjar sysselsättningen, möjligheterna att fortsätta arbeta och längre arbetskarriärer.

Kombinationen av lönearbete och företagande som ett sätt att arbeta måste beaktas bättre.

Totalreformen av den sociala tryggheten kräver välfungerande social- och hälsovårdstjänster för att lyckas. Samordningen av tjänster och förmåner stärks och ändringar görs så att tjänsterna fungerar och riktas bättre. De mest utsatta personernas tillgång till personliga tjänster säkerställs och deras delaktighet och sysselsättning stöds med hjälp av etappindelade servicekedjor.

I reformen av den sociala tryggheten förblir förmånerna orsaksrelaterade och delvis behovsprövade. Då säkerställs systemets finansiella hållbarhet och att tjänsterna och förmånerna riktas till rätt personer.

Balansen mellan rättigheter och skyldigheter förbättras. Det ska alltid vara ekonomiskt lönsamt att arbeta, även om den sociala trygghetens

Kombinationen av lönearbete och företagande som ett sätt att arbeta måste beaktas bättre.

andel minskar när arbetsinkomsterna ökar. Systemet förtydligas till exempel genom att olika grundtrygghetsförmåner delvis kombineras. Även kundavgifternas inverkan på incitamenten att arbeta måste beaktas.

Bostadsbidraget ses över som en del av bostadspolitiken så att kostnaderna för bostadsbidraget hålls under kontroll.

Reformen av den sociala tryggheten måste göras på ett sätt som hållbart kan finansieras. Reformen får inte öka kostnaderna för den sociala tryggheten på lång sikt.

Arbetspensionssystemet inklusive den inkomstrelaterade sociala tryggheten lämnas utanför den reform som bereds. Det inkomstrelaterade utkomstskyddets koppling till grundskyddet för arbetslösa och organiseringsättet som bygger på arbetslöshetskassor tryggas i reformen.

Digitaliseringen och inkomstregistret utvecklas och utnyttjas fullt ut för att resurserna och den personliga servicen ska kunna riktas till de mest behövande.

Reformen av den sociala tryggheten genomförs med kopplingen till vårdreformen i ständigt åtanke.

Ett framgångsrikt genomförande av vårdreformen säkerställs

Den social- och hälsovårdsreform som just nu håller på att genomföras är en av de största strukturella förändringarna av det finländska välfärdssamhället.

Befolkningens behov i samband med hälsa och socialvård har ökat och dessutom har coronapandemin drabbat den tidiga diagnostiseringen av sjukdomar och primärvården. En ny vårdskuld har uppstått i primärvården och den specialiserade sjukvården.

Social- och hälsovården måste få tillräckliga resurser i synnerhet för basnivån. Vård- och serviceskulden måste arbetas bort och vårdgarantin uppfyllas.

Välfärdsområdena måste styras enligt enhetlig kostnads- och kvalitetsinformation så att de kan agera föregripande och långsiktigt.

Välfärdsområdena tillämpar effektivt en modell med många producenter för att genomföra vårdreformen. Företagarnas och yrkesutövarnas möjligheter att anlitas som tjänsteproducenter säkerställs.

Servicebehovet uppfylls och tillgången till tjänster tryggas med hjälp av mångsidig tjänsteproduktion, satsningar på vårdpersonalens välbefinnande samt digitala lösningar och servicesedlar. Arbetet och uppgifterna organiseras på ett nytt sätt så att olika yrkesgruppers kompetens utnyttjas effektivt.

Ambitionen i vårdreformen bör vara att hålla kostnadsökningen i schack genom förbättrad produktivitet och en hög kvalitet på tjänsterna. Välfärdsområdets förebyggande, multiprofessionella tjänster såsom elev- och studerandevården, socialvården och rehabiliteringen stärks och tillgången till mentalvårdstjänster med låg tröskel samt ett fungerande samarbete mellan välfärdsområdena och kommunerna säkerställs. Resurserna för barnskyddet förbättras.

Vid social- och hälsovårdscentralerna ser man till att det finns tillräcklig kompetens för att stödja arbetshälsan och arbetsförmågan bland människor i arbetsför ålder. Övergångarna mellan företagshälsovård, primärvård och statliga och kommunala sysselsättningstjänster förklaras så att tillgången till social- och hälsovårdstjänster som arbetslösa behöver säkerställs. Forsknings-, utbildnings- och utvecklingsarbetet inom social- och hälsovården utvidgas och tilldelas tillräckliga resurser.

Invånarnas rätt till sina hälso- och sjukvårdsuppgifter stärks så att patienten får alla uppgifter om sig själv i elektroniskt format.

Arbetspensionssystemet utvecklas långsiktigt enligt de gällande principerna

Lägesbilden och utvecklingsbehoven för arbetspensionssystemet på kort och lång sikt bedöms utifrån arbetsmarknadscentralorganisationernas beredning och tillsammans med dem.

När systemet utvecklas beaktas i synnerhet rättvisan mellan generationerna, en hållbar finansiering av systemet samt stödet för arbetsförmågan och ett längre arbetsliv.

Allt större satsningar görs på välbefinnandet i arbetet, arbetsförmågan och på att förlänga arbetslivet för att människor ska orka arbeta från sin första arbetsplats ända till ålderspensioneringen.

Pensionskyddet för företagare utvecklas så att underförsäkringen upphör. Möjligheten till fondering utreds vidare. Pensionskyddet utvecklas så att det bättre beaktar företagarnas och de självsysselsattas behov på ett sådant sätt att arbetets form inte är något hinder för att omfattas av pensionskyddet och så att alla arbetande har möjlighet till pensionsförsäkring.

Pensionskyddet för stipendietagare utvecklas så att också den som fått stipendium för mindre än fyra månader kan tjäna in pension enligt LFöPL.

En starkare och välfungerande Europeisk union

Akavas tre viktigaste EU-politiska mål är:

- Finland är en aktiv aktör inom EU.
- Den inre marknaden utvecklas och handelspolitiken är aktiv.
- I stället för att upprätthålla det gamla fokuserar unionen på nyskapande och höjer satsningarna på forskning och utbildning.

Europeiska unionen är Finlands viktigaste referensgrupp och Finland måste vara en aktiv påverkare i ett EU som fördjupar sitt samarbete. Målet är att skapa en enhetlig värdegemenskap med en stark internationell roll i utrikes- och säkerhets-, kompetens-, klimat- och handelspolitiken.

Drygt ett år efter riksdagsvalet är det dags för Europaparlamentsval. Finlands regering måste aktivt påverka den nya kommissionens arbetsprogram och bereda initiativ för programmet.

Europeiska unionens så kallade framtidskonferens i kombination med konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina ger intensifie-

Det gagnar Finland att EU är så enhetlig och stark aktör som möjligt.

ringen av det europeiska samarbetet en skjuts framåt och mot nya områden. I det sammanhanget måste Finlands regering ta initiativ. Det gagnar Finland att EU är en så enhetlig och stark aktör som möjligt.

Hållbar tillväxt och konkurrenskraft

I handelspolitiken ingås nya avtal med världens stora ekonomier. Finland har fortfarande inga avtal med till exempel Förenta staterna och många länder i Asien och Afrika.

På den inre marknaden ligger fokus under de kommande åren i synnerhet på att skapa en digital ekonomi och en dataekonomi.

I den gröna given prioriteras ett effektivt genomförande av klimatpaketet Fit for 55 och som ett ytterligare mål fastställs det att EU ska vara fullständigt oberoende av rysk energi. En strategi på EU-nivå upprättas för att uppnå det målet. När EU:s ekonomiska politik förnyas måste hållbar tillväxt, sysselsättning och lönsamma investeringar samt höjd produktivitet vara centrala teman. Permanent stimulans genom upplåning är inte rätt väg, men i krissituationer kan man avvika från de gemensamma ekonomiska reglerna enligt överenskomna kriterier. I normala tider måste målet vara en stark offentlig ekonomi som möjliggör investeringar och kristållighet.

EU måste vara en aktiv arbetslivsaktör och ta initiativ för att eftersträva ett modernt arbetsliv i en kunskapsbaserad ekonomi i ständig förnyelse.

Från gamla spår till nyskapande

I EU betonas framtidsinvesteringar. Större satsningar görs på forskning och utbildning. En av den nya kommissionens uppgifter blir att utarbeta ett förslag till EU:s nästa fleråriga budgetram, och Finlands regering bör inleda sitt påverkansarbete i ett tidigt skede.

Den innehållsiga förebilden är EU:s stimulanspaket, där forskning var ett genomgående tema och där stora satsningar gjordes på den nya ekonomin, såsom digitaliseringen, den gröna omställningen och samtidigt energisjälvförsörjningen. EU:s mest framgångsrika program genom tiderna är utbytesprogrammet Erasmus+, där tonvikten ligger på utbildning, studier och praktik.

Vi ställer oss positivt till att stärka EU:s så kallade egna medel.

EU är en värdegemenskap – rättstatsprincipen stärks

I all fördelning av unionens medel eftersträvas systematiskt ett slut på finansieringen till länder som bryter mot rättstatsprincipen, i linje med EU-domstolens avgörande.

Ett krav på kvalificerad majoritet införs också för beslut som gäller rättstatsfrågor. Detsamma gäller utrikes- och säkerhetspolitiken, beskattningsfrågor som berör den inre marknadens funktion samt alla arbetslivsfrågor.

Fri vetenskap, forskning, konst och undervisning tas upp som ett entydigt kriterium i EU:s rättstatsgranskningar och fördelning av medel.

8

Ett tryggt Finland

Akavas tre viktigaste mål som gäller rättstaten och säkerheten är:

- Rättstaten stärks och rättsvårdens resurser tryggas så att medborgarnas rättsskydd tillgodoses.
- Polisernas antal höjs till nordisk nivå.
- Försvarsmaktens personal utökas och arbetstidslagen reformeras.

Finlands stabila samhällsutveckling bygger på inre och yttre säkerhet. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har förändrat de utrikes- och säkerhetspolitiska konstellationerna snabbt och djupgående. Det är viktigt att Finland ytterligare stärker sin beredskap och säkerhet.

Den inre och yttre säkerheten är allt fastare sammankopplade. Vikten av människans mentala uthållighet och samhällets kristållighet, försvarsförmåga och inre säkerhet framhävs.

**Det är viktigt
att Finland
ytterligare
stärker
sin beredskap
och säkerhet.**

Medborgarnas förtroende för rättsstaten och deras säkerhet måste värnas så bra som möjligt. Alla staters yttre säkerhet, bekämpning av påverkansförsök och försörjningsberedskap bygger på inre säkerhet, en stark rättsstat och ett oberoende rättsväsende.

Totalreformen av beredskapslagen, som är avsedd för undantagsförhållanden, slutförs för att garantera samhällets övergripande säkerhet och beredskapen inför hybridhot och störningssituationer.

Verksamhetsförutsättningarna förbättras för aktörerna inom den inre och yttre säkerheten. Till dessa aktörer hör polisen, rättsvården, tullen, gränsbevakningsväsendet och försvarsmakten samt utrikesförvaltningen, som ansvarar för den föregripande diplomatin. I säkerhetssektorerna är det särskilt viktigt att värna om personalens ställning i alla beredskapstillstånd.

Den inre säkerheten och rättsstaten stärks

En trygg rättsstat förutsätter att de grundläggande och mänskliga rättigheterna tillgodoses på lika villkor. För att medborgarnas förtroende ska förbli så starkt som möjligt måste myndigheterna klara av sina uppgifter och motsvara medborgarnas förväntningar. Det här förutsätter tillräckligt med utbildad personal, de resurser som verksamheten kräver samt en uppdaterad lagstiftning. Ett välfungerande undervisnings- och utbildningssystem och en hög kompetensnivå förebygger marginalisering och bidrar till samhällets sammanhållning, som är viktig för den inre säkerheten.

Rättsstaten stärks genom att domstolsväsendet får tillräckliga resurser. Den överbelastade rättsvården behöver snabbt tilläggsresurser. Medborgarna måste få rättvisa inom en skälig tid och till skäliga kostnader.

Polisens uppgift är att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten i alla lägen och vid alla tidpunkter. Polisens och nödcentralsverkets resurser säkerställs långsiktigare och finansieringen tryggas åtminstone i enlighet med redogörelsen för den inre säkerheten. Antalet poliser höjs närmare den nordiska nivån så att Finland före utgången av 2027 har minst 8 400 poliser. Myndigheterna måste ha en tillräcklig förmåga att avvärja hybridpåverkan såsom massinvandring, cyberhot och försök att påverka kritisk infrastruktur.

Gränsbevakningsväsendets personalresurser säkerställs långsiktigt som central källa till gränssäkerhetskapacitet. Införsel av allmänfarliga

Medborgarna måste få rättvisa inom en skälig tid och till skäliga kostnader.

och olagliga varor förhindras genom att Tullens personalresurser och materiella resurser tryggas.

Satsningar på yttre säkerhet behövs

Finlands militära försvar orienterar sig i en omvärld som är spänd och svårare förutsägbar än tidigare. Inom den yttre säkerheten vilar landets försvar på en trovärdig nationell försvarsförmåga och internationella bilaterala och multilaterala partnerskap. Då säkerhetsmiljön förändrats stärker beslutet att ansöka om medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen Nato Finlands säkerhet.

Den militära försvarskapaciteten säkerställs genom att försvarsmaktens resurser proaktivt utökas enligt behov som bestäms utifrån redogörelserna.

Förutom den materiella beredskapen säkerställs också personalens storlek, kompetens och välbefinnande. För att försvarsmakten ska kunna sköta sina uppgifter, till exempel utbildning, beredskap och internationella uppdrag, krävs en personalökning på 1 000 i försvarsmakten, varav 500 officerare fram till år 2027. Arbetstidslagen för försvarsmakten måste reformeras omgående för att förbättra arbetshälsan.

**Förutom
den materiella
beredskapen
säkerställs
också
personalens
storlek,
kompetens och
välbefinnande.**

Akavas huvudmål för nästa regeringsperiod

- Hela utbildningskedjan åtgärdas för att höja kompetensnivån
- Satsningarna på forskning, utveckling och innovation höjs till 4 procent av BNP fram till 2030
- De offentliga finanserna balanseras
- Beskattningen av arbete lindras
- Sysselsättningsgraden höjs till 80 procent
- Arbetarskyddslagen reformeras för att förbättra välbefinnandet i arbetet
- Den sociala tryggheten reformeras på ett sporrande och hållbart sätt
- Finland är en aktiv aktör inom EU
- Satsningar görs på den inre och yttre säkerheten

www.akava.fi

Akava